

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu in Svetu – Za nov zagon partnerstva med Afriko in EU

(JOIN(2017) 17 final)

(2018/C 237/11)

Poročevalec: **Mihai MANOLIU**

Zaprosilo	Evropska komisija, 5. 7. 2017
Pravna podlaga	člen 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za zunanje odnose
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	22. 2. 2018
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	15. 3. 2018
Plenarno zasedanje št.	533
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	185/2/1

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) meni, da je v globalnem okolju, za katerega so značilne hitre spremembe, leto 2018 odločilno za poglobitev partnerstva med EU in Afriko. Obe celini se soočata z velikimi in globokimi spremembami na političnem, gospodarskem in družbenem področju, kar prinaša možnosti za preoblikovanje in poglobitev partnerstva. EESO zato meni, da mora Evropska unija tokrat poseben poudarek nameniti sodelovanju pri razvojnih projektih, ki jih na afriški celini ustvarjajo novi akterji, ki prihajajo tako iz gospodarstva kot iz evropske civilne družbe. Podpora razvoju Afrike ne bi smela biti zgolj naloga institucij EU, temveč bi si morala zanj prizadevati celotna evropska družba.

1.2 EESO zato vsem pristojnim evropskim institucijam priporoča, naj nadaljujejo svoja prizadevanja za ohranitev miru in varnosti v Afriki ter pomagajo afriškim organizacijam pri njihovih prizadevanjih za preprečevanje konfliktov, terorizma in organiziranega kriminala. EESO je zadovoljen s sprejetjem pobude za partnerstvo med Afriko in EU ter meni, da je potreben pristop, ki bo upošteval nove geostrateške dejavnike, s katerimi se soočata obe celini:

- človekoljubno in dostojno upravljanje migracijskih tokov, za katere se zdi, da jih ni mogoče obvladovati,
- možnost množičnega prihoda beguncev,
- negotove razmere, ki jih na mejah Evropske unije povzročajo nestabilni politični režimi in pomanjkanje vladavine prava v nekaterih afriških državah,
- naraščajoč vpliv, ki ga v Afriki pridobivajo nekatere regionalne sile, kot na primer Kitajska – posebni interesi so povezani z afriškimi naravnimi viri, dvostranski gospodarski odnosi pa države te celine ne spodbujajo k okrepitvi mednarodnega sodelovanja,
- nepredvidljive ukrepe Združenih držav Amerike v mednarodni politiki in izzive, ki jih prinašajo podnebne spremembe.

1.3 V zvezi s problemom prehrane EESO ocenjuje, da mora EU v sodelovanju z Afriško unijo opredeliti lokalne projekte in politike, ki so bili uspešni, in spodbujati njihovo razširitev v čim več afriških regij in držav. Pri tem ne gre pozabiti na demografski parameter, saj bo treba zaradi sunkovite rasti prebivalstva ustvariti nova delovna mesta, in sicer 18 milijonov letno do leta 2035. EU se mora zavedati, da se trajnostni gospodarski razvoj v Afriki sooča z velikimi ovirami, ki so tesno povezane s sledečimi vidiki:

- velika odvisnost od intenzivnega izkoriščanja naravnih virov, kar vodi v nedovoljeno trgovino z njimi,

- pogosta žarišča nestabilnosti, ki so posledica vojn, kršitev človekovih pravic, družbenih neenakosti, fundamentalizma in podnebnih katastrof,
- posledice podnebnih sprememb,
- posledice pomanjkanja hrane in vode,
- neustrezne zdravstvene razmere,
- epidemije in nalezljive bolezni,
- pomanjkanje usklajene kmetijske politike, prilagojene lokalnim pogojem.

1.4 Omenjeni problemi, ki povzročajo prisilno in prostovoljno razseljevanje, ogromno prispevajo k nezakonitemu preseljevanju, ki ga pogosto nadzirajo organizirane kriminalne združbe. Te vršijo velik pritisk na sisteme upravljanja in tudi na politične organe v državah izvora in tranzita. Evropa se je na to sposobna odzvati zahvaljujoč novemu evropskemu soglasju o razvoju, sosedski politiki in evropski agendi o migracijah ter vzpostavitvi odnosa, ki temelji na partnerstvu. Skupaj s priznanimi predstavniki civilne družbe (platforma, forum, prostovoljci) in afriškimi socialnimi partnerji lahko EESO bistveno prispeva k demokraciji in človekovim pravicam.

1.5 EESO poziva, naj bo civilna družba v večji meri vključena v prihodnje partnerstvo in naj ima večjo vlogo, ki bo vključevala tako posvetovanje kot nadzor nad izvajanjem politike. Ta vidik je pomemben za spoštovanje načela skladnosti razvojnih politik ter za učinkovito sodelovanje deležnikov v postopku. Posledično je lahko EU afriškim državam vzor za dobre prakse pri vključevanju civilne družbe v proces odločanja in pri zasnovi programov, ki bi omogočili nastanek nadnacionalne afriške civilne družbe. Hkrati mora Unija v državah, kjer civilna družba ne obstaja ali je zelo slabo razvita, odigrati dejavno vlogo pri njenem razvoju.

1.6 Ob upoštevanju strateškega pomena izobraževanja, nediskriminatornega prenosa znanja in splošnega dostopa do kulture, ki so bistveni elementi za ustvarjanje ozračja sodelovanja, za delitev soglasno opredeljenih vrednot in nudenje pozitivnih obetov velikemu številu mladih Afričanov, EESO priporoča, naj prihodnje partnerstvo med EU in Afriko temelji na sledečih smernicah:

- primerno bi bilo, da bi tudi v Afriki uvedli evropske programe, ki so bili uspešni, kot je Erasmus+, da bi tako omogočili mobilnost študentov in profesorjev na obeh celinah ter spodbudili izmenjavo izkušenj na univerzitetni ravni,
- spodbujati in finančno podpirati bi bilo treba partnerstva med evropskimi in afriškimi univerzami, ki so priložnost za razvoj skupnih študijskih projektov in programov,
- verski fundamentalizem, s katerim se soočajo v nekaterih afriških državah, bo mogoče odpraviti le s kakovostnimi izobraževalnimi programi in strategijami za boj proti socialni izključenosti.

1.7 EESO ocenjuje, da je najpomembnejši model, ki ga lahko Evropska unija ponudi afriški celini, njen primer čezmejnega sodelovanja in uresničevanja velikih projektov čezmejnega značaja, na primer na področju infrastrukture, pod pogojem da se afriške države dogovorijo o medsebojnem sodelovanju pri izvajanju teh projektov. Poleg tega se mora EU zavedati, da lahko nudi strokovno znanje v zvezi s politikami za prehod v demokratično družbo ter popolnoma delujoče, konkurenčno in vključujoče tržno gospodarstvo.

1.8 EESO predlaga, da se v partnerstvo vključi spodbujanje in doseganje enakosti med spoloma in krepitev vloge žensk in mladih ter priznavanje njihovega prispevka k miru in izgradnji države, gospodarski rasti, tehnološkem razvoju, boju proti revščini, zdravju, dobrem počutju ter kulturnem in človekovem razvoju. Iz vseh delov afriške celine bi bilo treba odpraviti vse oblike nasilja nad ženskami ter njihovo družbeno in politično diskriminacijo, da bi lahko v celoti uživale enake pravice.

1.9 EESO opozarja, da je glavni gospodarski partner Afrike nedavno postala Kitajska, kar lahko privede zlasti do tega, da države v regiji spremenijo svoje zunanje politične cilje ali pa postanejo manj pripravljene izvajati demokratične reforme. Zato mora EU z Afriko vzpostaviti partnerstvo, ki bo oživilo in dejansko okrepilo trgovinske odnose med celinama ter ustvarilo boljše pogoje za evropske vlagatelje na lokalni ravni.

1.10 EESO priporoča, naj se za spodbuditev trajnostnega razvoja v vse sporazume, sklenjene med EU in tretjimi regijami ali državami, vključijo določbe o dobrem upravljanju. Za dosegajo trajnostnega razvoja je pri izvajanju politik potreben postopek, ki je odgovoren, pregleden, dinamičen, pravičen, vključujoč, učinkovit, participativen in spoštuje načelo pravne države.

1.11 EESO izraža obžalovanje, da je Afrika najrevnejša celina na svetu in edina, v kateri se je revščina še povečala. Nesprejemljivo je, da več kot 50 % njenega prebivalstva živi v popolni revščini. Za boj proti revščini so potrebna mednarodna prizadevanja, v katera je treba vključiti velike akterje v razvojnem procesu, hkrati pa je treba razviti strategije in akcijske načrte, s katerimi bi pomagali prikrajšanim skupinam prebivalstva. Potrebna so nova finančna sredstva, ki jih je mogoče načrtovati in predvideti. Vendar EESO meni, da je bistveno zagotoviti tudi učinkovito spremljanje te finančne pomoči, da bi dosegli boljše uresničevanje zastavljenih ciljev.

1.12 EESO pozdravlja pripravljenost Afrike, da se jo obravnava kot enotno, povezano in vseafriško celoto, kot je bilo izraženo s sprejetjem agende 2063 in ustanovitvijo Afriške unije. Dobro upravljanje za dosegajo trajnostnega razvoja bi moralo ob spoštovanju pravne države, vladavine prava, človekovih pravic in enakih možnosti temeljiti na trdni gospodarski politiki, ki bo družbeno in okoljsko pravična, na vzpostavitvi demokratičnih institucij, v katerih ne bo korupcije in ki se bodo odzivale na potrebe državljanov, ter na spodbujanju civilne družbe, boju proti socialni izključenosti ter gospodarski koheziji. Uspeh lahko zagotovi okolje, ki je naklonjeno naložbam.

2. Ozadje

2.1 Evropsko unijo in večino afriških držav že povezuje sporazum o mednarodnem sodelovanju, ki je celovit in pravno zavezujoč ter zajema več kot polovico držav sveta. Sporazum o partnerstvu iz Cotonouja (AKP ali sporazum iz Cotonouja) je bil podpisan v Beninu leta 2000, njegov cilj pa je okrepiti dolgoročno sodelovanje med EU in afriškimi, karibskimi in pacifiškimi državami (AKP) na političnem, trgovinskem in razvojnem področju. Na osnovi sporazuma je bila ustanovljena vrsta institucij, ki spodbujajo sodelovanje med vladami, uslužbenci javnih organov, poslanci, lokalnimi oblastmi in civilno družbo, vključno z zasebnim sektorjem, v državah AKP in EU.

2.2 V globalni strategiji za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije je poudarjeno, da je zaradi geografske bližine spodbujanje miru in razvoja na afriški celini pravzaprav naložba v mir in blaginjo v Evropski uniji. Unija bo izjemno težko uspešna in varna, če se njene sosede soočajo z nerazvitostjo in konflikti. Zato mora EU dejavno in intenzivno sodelovati pri utrditvi Afriške unije in oživitvi gospodarstva v regiji.

2.3 Kot ugotavlja EESO, so se v zadnjem času mednarodne razmere zelo spremenile, pojavili so se novi svetovni izzivi, ogrožena je varnost ljudi, politiko afriških držav in politiko, ki se izvaja v okviru EU, pa sedaj nenehno zaznamujejo vprašanja, povezana s prizadevanji za boj proti revščini in pandemijam, s podnebnimi spremembami in dezertifikacijo, migracijami in trajnostnim upravljanjem javnih dobrin.

2.4 Oblikovati je treba novo skupno politično vizijo Afrike in EU, ki bo oprijemljiva in bo temeljila na skupnih interesih in vrednotah, medsebojnem spoštovanju in načelu individualne suverenosti ter bo odražala legitimne želje obeh strani. Ti morata v obliki enakopravnega, vestnega in preferencialnega partnerstva izraziti skupno zavezanost k nadaljnjemu spodbujanju miru (s pomočjo mirovne pomoči Afriki) in varnosti (afriška celina je na tem področju pomemben dejavnik), kakor tudi trajnostnega razvoja, človekovih pravic ter regionalnega in celinskega povezovanja.

2.5 EESO izraža obžalovanje, da je Afrika najrevnejša celina na svetu in edina, v kateri se je revščina še povečala. Nesprejemljivo je, da več kot 50 % njenega prebivalstva živi v popolni revščini. Za boj proti revščini so potrebna mednarodna prizadevanja, v katera je treba vključiti velike akterje v razvojnem procesu, hkrati pa je treba razviti strategije in akcijske načrte, s katerimi bi pomagali prikrajšanim skupinam prebivalstva. Potrebna so nova finančna sredstva, ki jih je mogoče načrtovati in predvideti. Vendar EESO meni, da je bistveno zagotoviti tudi učinkovito spremljanje te finančne pomoči, da bi dosegli boljše uresničevanje zastavljenih ciljev.

2.6 EESO pozdravlja pripravljenost Afrike, da se jo obravnava kot enotno, povezano in vseafriško celoto, kot je bilo izraženo s sprejetjem agende 2063 in ustanovitvijo Afriške unije. Dobro upravljanje za dosegajo trajnostnega razvoja bi moralo ob spoštovanju pravne države, vladavine prava, človekovih pravic in enakih možnosti temeljiti na trdni gospodarski politiki, ki bo družbeno in okoljsko pravična, na vzpostavitvi demokratičnih institucij, v katerih ne bo korupcije in ki se bodo odzivale na potrebe državljanov, ter na spodbujanju civilne družbe, boju proti socialni izključenosti ter gospodarski koheziji. Uspeh lahko zagotovi okolje, ki je naklonjeno naložbam.

2.7 Za zagotavljanje učinkovitosti ter vzajemne in posameznikove odgovornosti so potrebni obsežni in dolgoročni človeški in finančni viri, pri čemer morata obe strani izpolnjevati svoje obveznosti. Po mnenju EESO je lahko civilna družba v te ukrepe vključena prek platforme na osnovi prostovoljnega sodelovanja in na ta način podpira razvojni proces. Nedržavni akterji in lokalni organi morajo biti v celoti vključeni v vse faze postopka, med njimi spremljanje in ocenjevanje, saj lahko nudijo nov zagon afriškemu razvoju ter okrepijo legitimnost zunanjega delovanja EU in zmanjšajo raven evroskepticizma v Evropi. Skupna vizija na tem področju mora zajemati participativno demokracijo, pluralizem in temeljne svoboščine, oziroma, če povzamemo, spoštovanje načela pravne države.

2.8 Druga velika grožnja, s katero se sooča Afrika, je izčrpavanje njenih naravnih virov, kar bo oviralo proces zmanjševanja revščine. Za njene ekosistemske storitve, med njimi shranjevanje ogljika v tropskih gozdovih, je treba ponuditi nadomestilo. Pri reševanju svetovnih izzivov sta potrebna skupni pristop in enotno vodeno partnerstvo, ki bo ob obravnavi vsake celine posebej osredotočeno na ljudi, in sicer tako na politični ravni kot konkretno v pogajanjih.

2.9 EESO meni, da morajo deležniki pokazati odgovornost in doslednost pri vprašanih vzajemne odgovornosti, dialoga in prispevkov. Poleg tega mora prihodnji sporazum temeljiti na načelu partnerstva, pri čemer imajo partnerji enake pravice in dolžnosti na področju razvojnih in naložbenih ukrepov. Vendar na ravni povezovanja ter človeških, tehničnih in finančnih virov obstaja resnični razkorak, zaradi česar je treba okrepiti politični dialog med EU in Afriko.

2.10 Jasni cilji so izkoreninjenje revščine in trajnostni razvoj (z boljšim usklajevanjem med donatorji in nevladnimi akterji), zavezanost k sodelovanju med EU in Afriko, opredeljenem v evropskih politikah, med drugimi na področju trgovine (s prostim dostopom do trga Unije v okviru sporazumov o gospodarskem partnerstvu) ter okolja in kmetijstva.

2.11 EESO poudarja, da mora celovit pristop pri obravnavi konfliktov temeljiti na odgovornosti, preprečevanju, reševanju, upravljanju in obnovi. Ključnega pomena je mir, saj predstavlja prvi korak k trajnostnemu razvoju, ki bo ob popolnem spoštovanju človekovih pravic pravičen s političnega, gospodarskega in socialnega vidika. Pozorneje je treba spremljati pojav etničnih in verskih trenj na afriški celini. S pomočjo kodeksa ravnanja je treba vso pozornost nameniti izvozu orožja, vključno s trgovino z orožjem.

3. Splošne ugotovitve

3.1 Sporočilo Komisije z naslovom *Za nov zagon partnerstva med Afriko in EU* predstavlja usklajeno in okrepljeno pobudo, ki je v skladu z *Agendo 2063* in *globalno strategijo za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije*. Pripeva k procesu razmisleka, ki je koherentna osnova za prihodnja pogajanja o afriškem stebru.

3.2 Po mnenju EESO je v strateškem interesu EU, ki je politično usmerjen in temelji na skupnih vrednotah in interesih, da poglobi in prilagodi svoje trajnostno partnerstvo z Afriko. EU mora postati najpomembnejša tuja vlagateljica in partnerica te celine na področju humanitarne pomoči in trgovine ter prispevati k njeni varnosti.

3.3 EU ima tri strateške cilje:

- okrepitev vzajemnega partnerstva in tesnejše sodelovanje na mednarodnem prizorišču na podlagi skupnih vrednot in interesov, vključno z dvostranskimi odnosi,
- varnost na kopnem in morju ter boj proti nadnacionalnim grožnjam kot naložba v varnost na obeh celinah,
- trajnostni in vključujoč gospodarski razvoj Afrike, da bi se ustvarila nova delovna mesta, ki so na celini potrebna, in izkoristile priložnosti, ki jih takšen razvoj ponuja Evropi.

3.4 EESO se strinja, da je mogoče uspešno izvesti ambiciozen skupni program:

- s poglobitvijo koalicij s strateškimi partnerji in ključnimi zavezniki na področju vprašanj globalnega upravljanja, da bi z intenzivnim dialogom in učinkovitim sodelovanjem promovirali in podprli pravno državo in pravosodje,

- s povečanjem sodelovanja na področjih skupnega interesa in na podlagi pogostega politično vzajemnega delovanja na večstranski, celinski, regionalni, državni in lokalni ravni, v skladu z načelom subsidiarnosti,
- z vzpostavitvijo partnerstva, osredotočenega na ljudi, politične organe, lokalne organe, socialne partnerje, zasebni sektor in celotno civilno družbo.

3.5 EESO je prepričan, da mora skupna strategija EU in Afrike temeljiti na trdni politiki trajnostnega razvoja, ki bo zasnovana na lokalnih afriških razmerah. Le tako bo namreč mogoče zagotoviti učinkovito pomoč za pravičen boj proti revščini ter zdravo rast z gospodarskega in okoljskega vidika, za boj proti katastrofalnim podnebnim spremembam, ter, s socialnega vidika, za rast, ki bo temeljila na dostojnem delu in dolgotrajnih zaposlitvah ter produktivnosti, svobodi, uspešnemu boju proti revščini in socialni izključenosti, etiki in dostojanstvu. K boju proti revščini lahko prispevajo tudi povečanje lokalne proizvodnje, ki zagotavlja prehransko varnost, dostojni prihodki za male družinske kmetije ter mala in srednja podjetja in oblikovanje notranjega trga ob spoštovanju lastninskih pravic ter zmanjšanju upravnih obremenitev in korupcije. Zato je treba v okviru skupnih politik vso potrebno pozornost nameniti kmetijstvu in prehranski varnosti. Podpreti je treba trajnostne kmetijske modele, naklonjene malim kmetom, ki prinašajo konkretne možnosti za zaposlitev zahvaljujoč razvoju specializiranih sektorjev. EU in Afriška unija sta dolžni opredeliti in spodbujati uspešne kmetijske modele in politike v prikrajšanih skupnostih, bodisi v isti državi bodisi v drugih afriških državah v razvoju.

3.6 Boj proti dezertifikaciji in dostop do vode za vse sta odločilna dejavnika pri vprašanih prehranske varnosti, migraciji in pojavi beguncev, saj je Afrika celina, ki so jo podnebne spremembe najbolj prizadele. EU in Afriška unija, kakor tudi njune države članice, gospodarski subjekti in vlagatelji, morajo prevzeti svoj del odgovornosti v boju proti podnebnim spremembam ter vzpostaviti prožen in učinkovit finančni okvir za nov ekološki pristop.

3.7 Obstoje proste trgovine, ki spoštuje okoljske in socialne standarde, je orodje za krepitev gospodarske rasti ter socialnega in političnega napredka, saj dejansko igra spodbujevalno vlogo v boju proti revščini zahvaljujoč splošnemu trajnostnemu razvoju. Za regionalno povezovanje ter trden okvir za trgovino in naložbe je treba vzpostaviti nesorazmerje v korist afriških trgov. Sporazumi o gospodarskem partnerstvu so lahko sredstvo za trgovino in regionalno povezovanje, če so naklonjeni razvoju in so predvidena odstopanja, da se lahko lokalna industrija v prehodnem obdobju prilagodi novim tržnim pogojem. Gospodarski odnosi med EU in Afriko morajo temeljiti na pravični trgovini ter diferenciranem in raznolikem pristopu, ki bo vodil v afriško povezovanje in posledično ustvarjanje potrebnih in konkurenčnih proizvodov in storitev.

3.8 Odločilni dejavnik pri gospodarskem razvoju in izkoreninjanju revščine je energetska partnerstvo med EU in Afriko, ki lahko spodbudi projekte za pridobivanje energije iz obnovljivih virov po dostopni ceni in na učinkovit način. Pri tem lahko podnebne in geografske razmere na afriški celini predstavljajo prednost, zlasti ko gre za sončno energijo. Dostop do energije lahko spodbudi socialno-ekonomski razvoj Afrike.

3.9 Po mnenju EESO lahko zavezanost izobraževanju in zdravju za vse predstavlja učinkovito in praktično orodje za vodenje razvoja v korist revnih. Strategija mora prispevati k vključevanju bistvene razsežnosti enakosti spolov in krepitev vloge žensk, ne da bi pri tem pozabili na ranljive skupine prebivalstva in begunce, ki se pojavijo po humanitarnih krizah. Dostop do zdravstvenega varstva in boj proti ponarejenim zdravilom sta med glavnimi elementi v borbi proti naraščajočemu problemu smrtonosnih bolezni. Na tem področju je treba sprejeti tudi ustrezne pravne in kazenske ukrepe.

3.10 EESO priporoča, naj se redno izvajajo študije o glavnih razlogih za migracije in o vprašanih, povezanih s pravicami migrantov in njihovo integracijo, vključno s problemom bega možganov. Za uspešno krožno migracijo so potrebne praktične rešitve. Problema ni mogoče rešiti s postavljanjem ovir, temveč je lahko osnova za trajnostni razvoj za vse dialog, ki bo temeljil na nacionalni in regionalni identiteti, solidarnosti in kulturi, pod pogojem, da so zanj na voljo ustrezna sredstva.

3.11 Po mnenju EESO dolg predstavlja breme, ki izniči vsa prizadevanja za trajnostni razvoj za vse. Upravljanje z njim, pri čemer bi bilo treba preučiti vsak primer posebej, mora biti podvrženo krepitevi gospodarske in socialne politike in učinkovitejšemu vodenju. Upravljanje dolgov in njihov prenos na druge upnike bi morala biti ključna dejavnika

proračunske podpore, ki bi temeljila na kazalnikih uspešnosti in bi morala zagotavljati osnovne socialne storitve ob krepitvi strukture afriških držav. Pri tem je potreben pregleden nadzor, v katerega bi morale biti vključene lokalne oblasti in civilna družba.

4. Posebne ugotovitve

4.1 EESO meni, da je agenda 2063 za mirno, varno in uspešno Afriko – v kateri so zagotovljeni dobro upravljanje, demokracija, spoštovanje človekovih pravic, pravičnost in pravna država ter v kateri razvoj temelji na interesih ljudi, da bi se izkoristil potencial mladih, zlasti mladih žensk, pri čemer nihče ni zapostavljen – program za preobrazbo in reformiranje celine, pri čemer se je treba osredotočiti na dve glavni področji:

— **povečanje odpornosti držav in družb pri soočanju s pretresi:**

- preprečevanje konfliktov, obravnava kriz in vzpostavljanje miru,
- okrepitev sistemov upravljanja,
- upravljanje migracij in mobilnosti,

— **ustvarjanje več novih in boljših delovnih mest, zlasti za mlade:**

- pritegnitev odgovornih in trajnostnih naložb,
- energija za Afriko,
- preoblikovanje afriškega kmetijstva in kmetijske dejavnosti ter modrega gospodarstva, vključno z ribištvom,
- spodbujanje dejavnosti socialnih partnerjev,
- izboljšanje znanja in spretnosti.

4.2 Razlogi za vzpostavitev držav in družb, ki bodo odpornejše pri soočanju s pretresi, izhajajo iz legitimnih želja, vrednot in ciljev Afriške unije, trenutne ranljivosti njenih meja in ogroženosti njenih glavnih interesov. Terorizem, trgovina z ljudmi, kazniva dejanja in nasilni ekstremizem predstavljajo grožnje za stabilnost in mir ter so morebiti znaki velike strukturne nestabilnosti.

4.3 EU je zato opredelila sledeče vodilne pobude:

- oblikovanje sodelovalne platforme, ki bo združevala Organizacijo združenih narodov ter evropske, afriške in druge mednarodne partnerje,
- nakazilo začetnega prispevka v sklad za mir Afriške unije,
- podpora afriškim pobudam na področju pomorske varnosti.

4.4 Znano je, da so dobro upravljanje, varnost in razvoj nosilni stebri sodobne in trdne družbe, ki je odporna proti pretresom ter ima demokratične, učinkovite, pregledne in odgovorne institucije. Trdne skupnosti, ki spoštujejo človekove pravice in vzpostavijo jedra trajnostnega razvoja, delujejo v predvidljivem in stabilnem okviru na makroekonomski ravni ter lahko svojim državljanom nudijo storitve. EU lahko na tem področju prispeva k afriškemu razvoju, in sicer tako s strokovnim znanjem, ki ga lahko nudijo nekatere države članice v zvezi s politikami prehoda v demokratično družbo in delujoče tržno gospodarstvo ter politiko socialne in teritorialne kohezije, kot tudi s svojim modelom nadnacionalnega sodelovanja prek skupnih institucij.

4.5 EU je zato opredelila sledeče vodilne pobude:

- organizacija skupne konference Afriške unije in EU na visoki ravni o volilnih procesih, demokraciji in upravljanju v Afriki in Evropi,
- podvojitev podpore mobilizaciji domačih virov do leta 2020 v skladu z davčno pobudo,
- skupno ukrepanje za okrepitev trajnostnega upravljanja naravnih virov, zlasti z oblikovanjem skupne listine EU-Afrika.

4.6 V zvezi z enim izmed glavnih vprašanj, ki zadevajo gospodarstvo, družbo in varnost, je mogoče reči, da migracije in mobilnost družbe lahko okrepijo in obogatijo, lahko pa jih tudi zelo destabilizirajo, če niso ustrezno in učinkovito upravljane. Kot je bilo ugotovljeno, tokovi migracij in mobilnosti sedaj dosegajo rekordne stopnje nevarnosti za telesno celovitost migrantov. Pri njihovi obravnavi velja skupna odgovornost in obstajajo celostne rešitve, ki temeljijo na delitvi odgovornosti in solidarnosti, kot izhaja iz političnega okvira, ki je bistvenega pomena za obravnavo velikih tokov beguncev in migrantov.

4.7 EU je zato opredelila sledeče vodilne pobude:

- podpora afriškim pobudam na področju zakonitih migracij in mobilnosti na afriškem ozemlju z vidikov prostega gibanja, sistemov socialne zaščite, prenosljivosti pravic in priznavanja kvalifikacij,
- okrepitev sodelovanja med Afriko in EU na področju boja proti kriminalnim mrežam tihotapcev in trgovcev z ljudmi.

4.8 Potreben je premik paradigme, ki bi omogočil uspešno celino z lastnimi sredstvi in viri za zagotovitev razvoja, na kateri bi se gospodarstva strukturno preoblikovala z industrializacijo, proizvodnjo in dodano vrednostjo, da bi se dosegla skupna rast na podlagi razvoja zasebnega sektorja, podjetništva in dostojnih delovnih mest za vse.

4.9 EESO meni, da mora biti socialno-ekonomska preobrazba skladna s priložnostmi in izzivi, ki jih prinašajo velike podnebne spremembe in koncept okoljske trajnosti. Vzpostaviti je treba regionalne trge in naložbam naklonjeno okolje, da bi bila s pomočjo stabilne in predvidljive proste trgovine, ki jo omogočajo sporazumi o gospodarskem partnerstvu, ustvarjena zadostna dodana vrednost.

4.10 Odbor poudarja, da je treba za doseglo gospodarskega povezovanja Afrike na regionalni in celinski ravni poskrbeti za dobro upravljanje podjetij ter spoštovanje okoljskih in socialnih standardov. Izkoristiti je treba vse možnosti za vzpostavitev zelenega, modrega in krožnega gospodarstva, ki bo temeljilo na družbeni odgovornosti podjetij, socialnem podjetništvu in etičnem ravnanju, da bi ustvarili območje celinske proste trgovine.

4.11 Podjetja imajo ključno vlogo pri družbenem razvoju, saj so pomembni vlagatelji in viri inovacij, razvijajo znanje in spretnosti ter ustvarjajo delovna mesta, podpirajo gospodarsko rast ter so vir (neposrednega in posrednega) dohodka, ki lahko zagotovi javne prihodke za potrebne naložbe v dobro počutje ter ključno infrastrukturo, kot so šole ali bolnišnice. Hkrati so podjetja gonilo vključevanja ljudi v družbo, tako mladih kot migrantov, saj jim ponujajo priložnost za razvoj in stabilne dohodke.

4.12 EU je zato opredelila sledeče vodilne pobude:

- sprožitev obsežnih naložb EU v Afriki na podlagi evropskega načrta za zunanje naložbe ali dogovora z Afriko,
- spodbujanje bolj predvidljivega in ugodnejšega okolja za naložbe v Afriki,
- podpora digitalni agendi Afrike.

4.13 Po mnenju EESO splošni dostop do trajnostnih in obnovljivih virov energije na podlagi primernih tarif ponuja možnosti za ustvarjanje novih dostojnih delovnih mest in dejanskega razvoja, pri katerem se upoštevajo podnebne spremembe. EU in Afrika bi lahko na podlagi niza skupnih vrednot okrepili sodelovanje za podporo prehodu na čisto energijo. Pri spodbujanju čiste energije igra Evropska unija na svetovni ravni vodilno vlogo. Da bi izkoristili afriški potencial za proizvodnjo električne energije in njeno učinkovito uporabo v skladu z ustreznimi predpisi, bodo za zadovoljitev povpraševanja potrebne velike naložbe, pri čemer obstajajo tudi možnosti za povezovanje z evropskimi tranzitnimi omrežji. Proti podnebnim spremembam se je mogoče boriti s proizvodnjo elektrike iz obnovljivih virov.

4.14 EU je zato opredelila sledeče vodilne pobude:

- zagotovitev prispevka EU k afriški pobudi za obnovljivo energijo in uresničitev cilja 5 GW proizvodne zmogljivosti za obnovljive vire energije do leta 2020, pri čemer se 30 milijonom ljudem v Afriki zagotovi možnost dostopa do trajnostne energije in zmanjša emisije CO₂ za 11 milijonov ton letno,

- uvedba nove pobude za olajšanje javno-zasebnega sodelovanja med EU in Afriko za povečanje naložb v afriški sektor trajnostne energije prek platforme na visoki ravni,
- sklenitev novega partnerstva med EU in Afriko za raziskave in inovacije na področju podnebnih sprememb in trajnostne energije.

4.15 EESO poudarja, da so kmetijstvo, živinoreja, akvakultura in ribištvo pomembni viri dohodka, ki Afriki prinašajo glavna sredstva za preživljanje. Zdi se, da so velike ovire za razvoj sektorja netrajnostno gospodarjenje z viri, zemljiškolastniška vprašanja, pomanjkanje varnosti na morju ter pomanjkanje kapitala in možnosti dostopa do finančnih sredstev, ki nista nepomembna dejavnika. Velik razvojni potencial ima proizvodnja živil, ki lahko ustvarja delovna mesta in zagotovi ljudem več moči, hkrati pa prinaša prehransko varnost.

4.16 Afrika lahko pridobi dodano vrednost iz svojih naravnih virov, hkrati pa vodi politiko industrializacije s poudarkom na ustanavljanju malih in srednjih ter mikro proizvodnih podjetij. EESO poudarja pomen odgovornih vrednostnih verig, ki zagotavljajo razvoj podeželja ter trajnostno politično upravljanje vodnih virov in tal. Skleniti je treba sporazume o političnem partnerstvu ter izkoristiti tržne priložnosti, ki se ponujajo afriškim prehrabnim proizvodom.

4.17 EU je zato opredelila sledeče vodilne pobude:

- spodbujanje razvoja vrednostne verige z olajševanjem odgovornih naložb v agroživilski sektor in trajnostno modro gospodarstvo,
- ustvarjanje afriških in evropskih naložb za podporo raziskavam in razvoju,
- ustrezna razširitev mreže sporazumov o partnerstvu med EU in afriškimi državami na področju trajnostnega ribištva.

4.18 EESO meni, da je nujen pogoj za zagotovitev nespremenljivega trajnostnega razvoja neomejen in nediskriminatoren dostop do izobraževanja. Afriške izobraževalne sisteme ter sisteme tehničnega in strokovnega usposabljanja je treba bolje uskladiti s potrebami trga dela, ob upoštevanju demografskega, gospodarskega in socialnega razvoja. Sistemi morajo biti inovativni ter se osredotočati na izobraževanje in usposabljanje za razvijanje storitev in ustanavljanje podjetij, da bi ustvarili potrebna sredstva za prehod iz neformalnega v formalno gospodarstvo. Afrika mora dejavno spodbujati znanost, tehnologijo, raziskave in inovacije.

4.19 Po mnenju EESO je treba vzpostaviti partnerstvo, ki bo spodbujalo enakost spolov, zmanjšanje neenakosti in razvoj zmogljivosti za socialno vključevanje. Kohezija, enakost, raznolikost in vključevanje so bistveni elementi za uspešno spodbujanje znanja in spretnosti v duhu nove afriške kulture.

4.20 EU je zato opredelila sledeče vodilne pobude:

- uvedba instrumenta za mlade v Afriki in razširitev področja uporabe programa Erasmus+,
- finančna podpora sodelovanju med evropskimi in afriškimi univerzami ter razvoj skupnih študijskih programov,
- vzpostavitev instrumenta EU za poklicno in tehnično izobraževanje.

4.21 Program Erasmus+ spodbuja sodelovanje med EU in Afriko na področju visokošolskega izobraževanja. Projekti, pri katerih so udeleženi partnerji iz obeh regij, med drugim prispevajo k izboljšanju poklicnih možnosti študentov, krepitvi univerzitetnega sodelovanja in vzpostavljanju omrežij med visokoškolskimi ustanovami. Sodelovanje z Afriko na področju visokega šolstva je skladno s cilji zunanje politike EU, zlasti na področju razvojnega sodelovanja.

V Bruslju, 15. marca 2018

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS